บทที่ ๖

สรุปและข้อเสนอแนะ

ความอยู่รอดขององค์การนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่จะต้องเกื้อหนุนซึ่งกันและกันเพื่อประคับประคองให้องค์การอยู่รอดตลอดไป ในแต่ละองค์การนั้นย่อมมีปัญหาอยู่ในตัว และยังต้องเผชิญภัยที่คุกคามมาจากภายนอก การที่องค์การได้ริเริ่มก่อตั้งจนจวบสามารถยืนหยัดอยู่ได้นั้นต้องฝ่าฟันอุปสรรคและข้อขัดข้องนานัปการ การดิ้นรนเพื่อการจัดตั้งแต่แรกเริ่มนั้นก็ประสบกับวิกฤติการณ์ร้ายแรงมากบ้างน้อยบ้างตามแต่ลักษณะงานขององค์การนั้น ไม่มีองค์การใดที่สามารถจัดตั้งขึ้นได้โดยไม่มีอุปสรรคและการฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การนั้นก็ไม่ใช่สิ่งที่ง่ายดายนัก ประการแรกสุด องค์การต้องต่อสู้กับอิทธิพลจากกลุ่มการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ที่มององค์การนั้นเป็นเหยื่อและง่ายต่อการครอบครองหรือยึดทำลายทิ้งไป นอกจากว่าองค์การที่เพิ่งจัดตั้งจะสามารถแสดงให้เห็นถึงประโยชน์หรือกำไรที่กลุ่มการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์จะได้รับเป็นค่าตอบแทน นอกจากนั้นองค์การยังต้องต่อสู้กับคู่แข่งซึ่งตั้งมาก่อนแต่มีลักษณะงานที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน โอกาสที่องค์การเก่าจะกลั่นแกล้งหรือใช้วิธีการดูดกลืนเข้าไปร่วมอยู่กับองค์การเก่าย่อมเป็นไปได้ง่าย ทั้งนี้เพราะองค์การใหม่ยังขาดประสบการณ์ ขาดกำลังเงิน และขาดการสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะองค์การทางธุรกิจที่มีการแข่งขันในทางตลาดแล้ว องค์การเก่าย่อมพยายามทุกวิถีทางที่จะกีดกันไม่ให้องค์การใหม่ตั้งขึ้นมาเพื่อตีตลาดได้ องค์การเก่าอาจใช้กลยุทธหลอกล่อให้ลูกค้าไขว้เขวในผลิตภัณฑ์ หรือระดมเงินทุนให้มากขึ้น เพื่อทำการลดราคาในสินค้าที่แข่งขันกัน จนองค์การใหม่ไม่สามารถยืนหยัดอยู่ได้ เพราะย่อมไม่มีลูกค้าคนใดที่ต้องการซื้อสินค้าที่มีชื่อแปลกใหม่และมีคุณภาพเหมือนสินค้าที่เคยใช้ แต่ราคากับแพงกว่า องค์การเก่าที่มีทุนมากย่อมยินดีที่จะเสี่ยงการขาดทุนในระยะแข่งขันจนหมดคู่ต่อสู้ แล้วจึงขึ้นราคาสินค้าได้ตามใจชอบ ปรากฏการณ์เช่นนี้มักปรากฏเสมอในสังคมทุนนิยมและก็ไม่สามารถจะชี้ชัดได้ว่าใครผิดได้ เพราะแต่ละฝ่ายก็อ้างถึงความอยู่รอดและปฏิบัติตามกติกาของการค้าแบบเสรีที่ต้องมีการแข่งขันกัน แม้ว่าสังคมที่พัฒนาได้ออกกฎหมายเพื่อค้ำจุนองค์การใหม่ไว้ แต่ก็แน่นอนที่สุด ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงเล่ห์กลขององค์การเก่าที่ได้วางไว้ ปัญหาเช่นนี้

จะยังคงอยู่และก็ไม่มีผู้ใดจะสามารถระงับยับยั้งได้ เพราะองค์การเก่าได้ปฏิบัติตามครรลองของกฎหมาย ซึ่งไม่มีเหตุผลจะให้ถูกลงโทษได้

ถ้าหากองค์การใดที่ได้จัดตั้งขึ้นใหม่โดยขอแยกออกจากองค์การแม่นั้น ก็จะประสบอุปสรรคนา ๆ อาทิเช่น การที่องค์การแม่ไม่ยินยอมให้แยกตัวออกเป็นอิสระหรือถ้าฝืนแรงไม่ไหว องค์การแม่อาจจะให้แยกตัวออกได้แต่ก็ยังเข้าควบคุมบ้าง ซึ่งก่อให้เกิดความไม่มีอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งองค์การใหม่ก็ย่อมต้องหาแรงสนับสนุนจากองค์การหรือบุคคลภายนอกให้เข้าช่วยเหลือ เพราะฉะนั้นโอกาสที่องค์การใหม่จะกำเนิดขึ้นได้และยืนหยัดด้วยตนเองก็ต้องใช้เวลานาน และการต่อสู้ที่ยืดเยื้อกว่าจะรอดพ้นจากวิกฤติการณ์ต่าง ๆ จนสามารถที่จะอยู่รอดได้ก็สะบักสะบอมพอสมควร

การอยู่รอดขององค์การนั้น มิใช่จะประสบภัยการคุกคามจากภายนอกเท่านั้น แต่สิ่งที่เป็นอันตรายต่อความอยู่รอดขององค์การก็เกิดจากภายในองค์การเองด้วย ซึ่งได้แก่ โครงสร้างขององค์การตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในนั้น การจัดโครงสร้างขององค์การถ้าไม่ดีพอ ย่อมทำให้การบริหารงานไม่สัมฤทธิ์ผลและเมื่อโครงสร้างมีข้อบกพร่องมาก โอกาสที่จะดึงคนดีมีฝีมือเข้ามาร่วมงานด้วยก็ยาก สำหรับปัญหาวิธีการปฏิบัติงานนั้น องค์การต้องสร้างกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่าง ๆ ตลอดจนสร้างกลไกสำหรับการควบคุม การลดช่องว่างในการปฏิบัติงานและใช้เทคนิคการบริหารงานสมัยใหม่เข้าช่วย เพื่อให้ความล้มเหลวขององค์การนั้นอยู่ในระดับต่ำ และโอกาสอยู่รอดก็มีมากขึ้น

หนทางความอยู่รอดขององค์การอีกปัจจัยหนึ่งที่ถือว่าสำคัญมากก็คือคนที่ปฏิบัติงานในองค์การนั้น ๆ ซึ่งข้อเขียนนี้ได้จำแนกพฤติกรรมแต่ละประเภทของเจ้าหน้าที่ไว้แล้วนั้น ถึงแม้จะเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและต้องใช้เวลาในการพิจารณาวางตัวเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของแต่ละคน แต่ถ้าทำได้ก็จะช่วยให้องค์การนั้นมีพลังแข็งแกร่งขึ้น นอกจากนั้นการใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารงานก็มีส่วนสำคัญ ตราบใดก็ตามที่การพิจารณาในการจ้าง การดำรงตำแหน่งหรือเลื่อนตำแหน่งของบุคลากรยังขึ้นอยู่กับความสามารถและความเหมาะสมในการปฏิบัติงานเพราะเจ้าหน้าที่ซึ่งมาจากระบบอุปถัมภ์มักจะมีความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อผู้มีพระคุณมากกว่าที่จะจงรักภักดีต่อองค์การที่ตนทำงานอยู่ และจะทำให้ขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้รับความยุติธรรมเสียไป

ศัตรูของความอยู่รอดขององค์การที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความขัดแย้งภายในระหว่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้วยกัน แม้ว่าความขัดแย้งจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และจะคงอยู่คู่กับองค์การตลอดไป ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานทุกคนมีส่วนที่จะแก้ไขข้อขัดแย้ง และสร้างสัมพันธ์ไมตรีต่อกัน โดยยึดหลักประนีประนอมเข้าหากันและสร้างจุดร่วมในอุดมการร่วมกันก็อาจช่วยบรรเทาความขัดแย้งส่วนบุคคลลงได้บ้าง

ในการบริหารงานสมัยปัจจุบัน ผู้นำแบบประชาธิปไตยถือว่าเป็นแบบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ คือต้องถืออำนาจของกลุ่มเหนือบุคคล การบริหารเน้นหนักไปในทางที่ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี ส่งเสริมให้มีการปรึกษาหารือและเปิดโอกาสให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นเต็มที่ ผู้บังคับบัญชาทำตัวเป็นทั้งผู้ฟังและให้คำแนะนำ ปฏิบัติงานโดยมีความไว้วางใจต่อกัน มีการร่วมมือประสานงานกันอย่างจริงจัง และเต็มใจ

แม้ว่าที่กล่าวมานี้จะเป็นการมองปัญหาเพียงบางด้านของปัญหาทั้งหมดที่มีผลกระทบกระเทือนต่อความอยู่รอดขององค์การ แต่ปัญหาที่หยิบยกมานี้ก็เป็นปัญหาใหญ่ ๆ และเป็นปัญหาหลักของทุกองค์การที่ต้องประสบอยู่ ถ้าผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาได้เล็งเห็นผลร้ายจากปัญหาต่าง ๆ และร่วมมือช่วยกันแก้ไข ขจัดปัดเป่า หรือบรรเทา ก็เชื่อว่าองค์การนั้นจะสามารถประคองอยู่รอดได้นานเท่านาน หากไม่มีโรคแทรกซ้อนมาคุกคามจนองค์การนั้นต้องพังทะลายลง.